

130 години метеорология

100 години хидрология

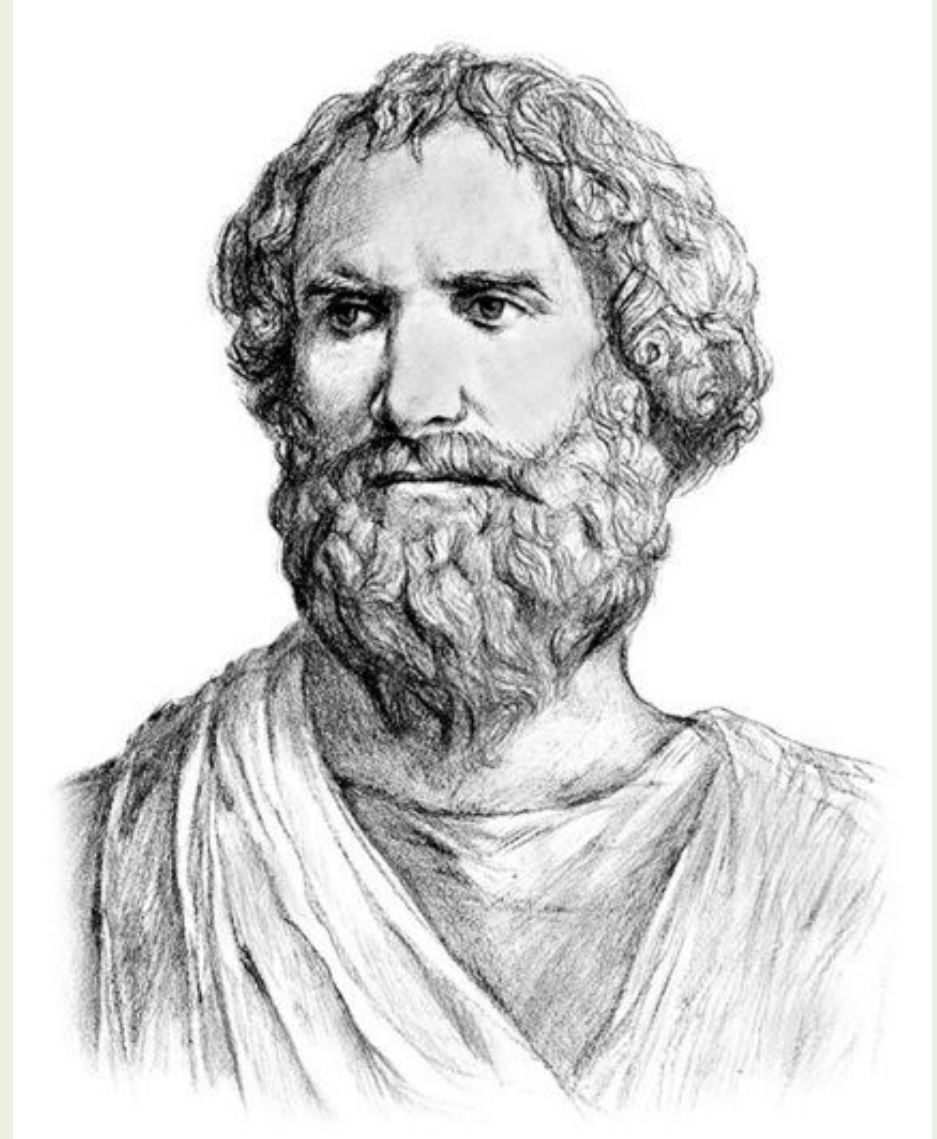
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Хората от древни времена искат да погледнат в бъдещето. Имало е жреци, оракули гадатели. Ние сме живели и ще живеем в атмосферата и хидросферата на Земята и сме в пълна зависимост от процесите, които стават в тях. И преди и сега. Затова за нас е изключително важно да знаем какво ни очаква утре, през следващата седмица. За да сме подготвени. Най-светлите умове на човечеството се посветили на задачата. Част от тях развивали знанието за силите, които движат въздуха и водата, друга част развивали техническите средства, нужни за емпиричните изследвания. Така са се зародили нашите науки – метеорология и хидрология.

Аристотел IV век пр.н.е.

Архимед III век пр.н.е.

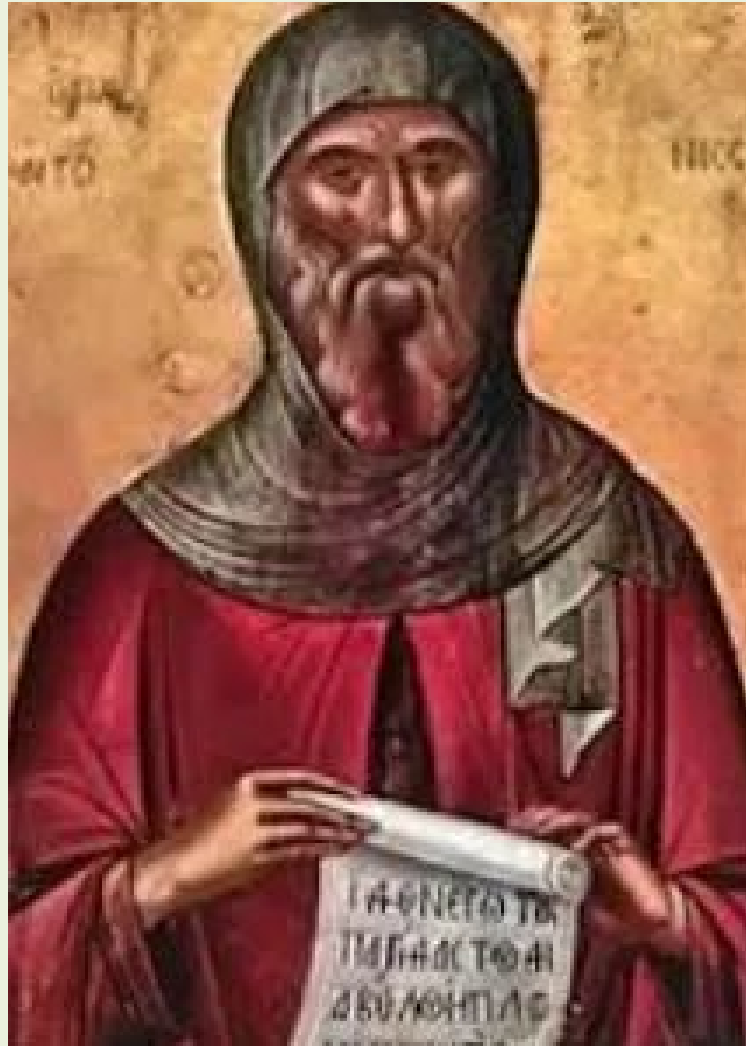

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Българите не сме останали назад.

Започвайки с Йоан Екзарх и неговия „Шестоднев,
„Симеоновия сборник“ на цар Симеон, преминавайки през
метеорологичните записки на Неофит Рилски и измерванията
на Найден Геров, достигаме до 19 век.

Йоан Екзарх

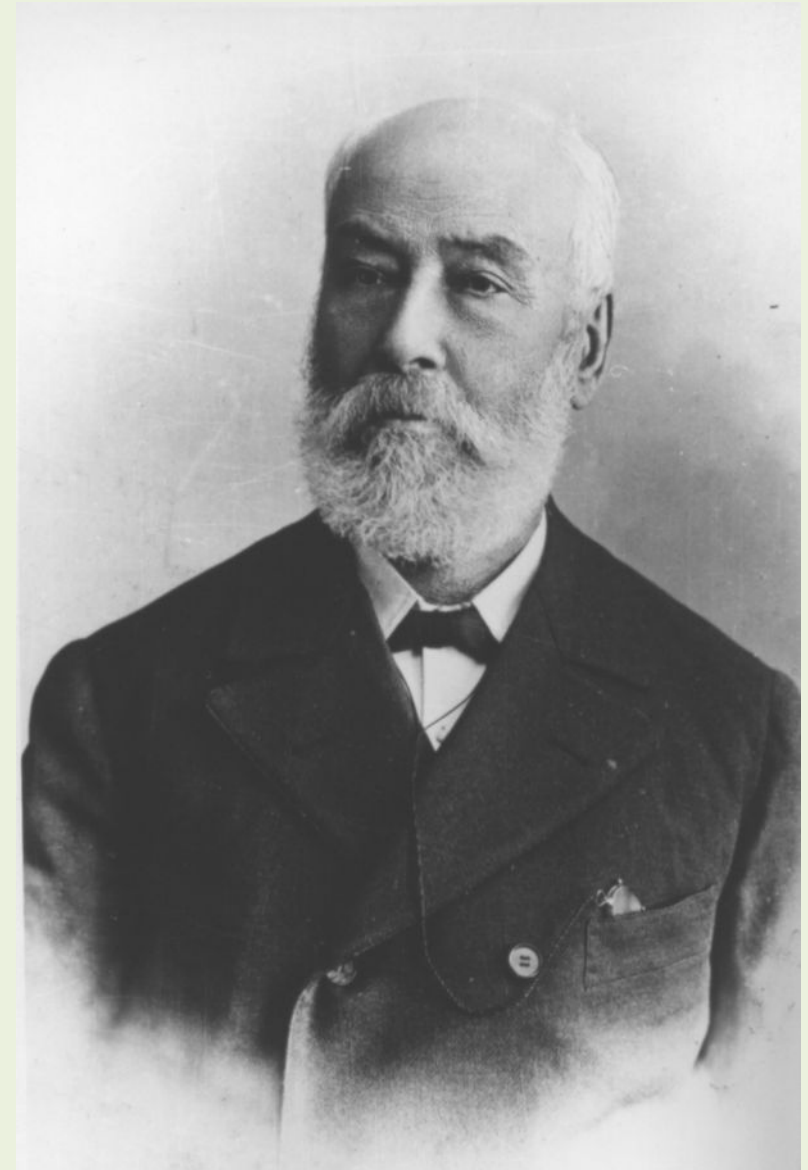
Шестоднев IX век

Неофит Рилски 1793-1881

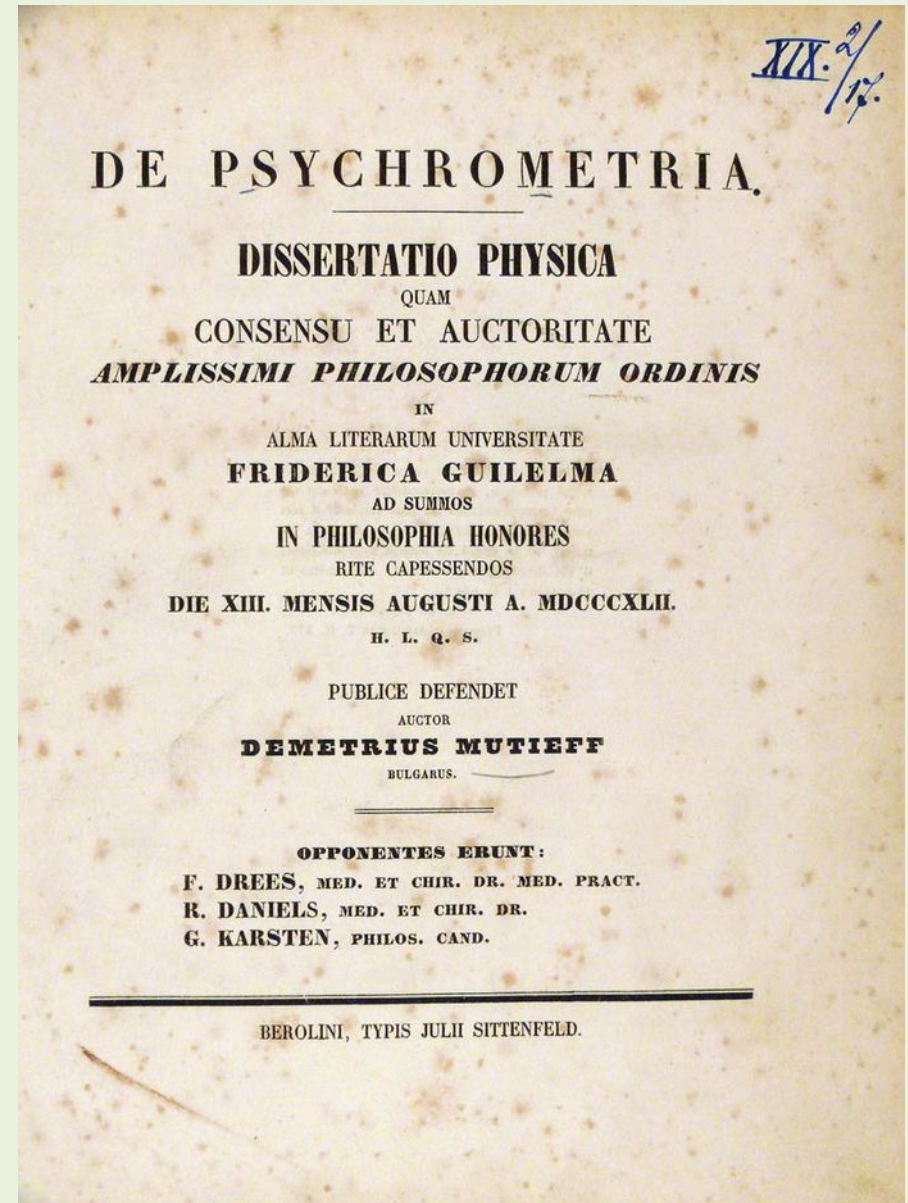
Найден Геров 1823-1900

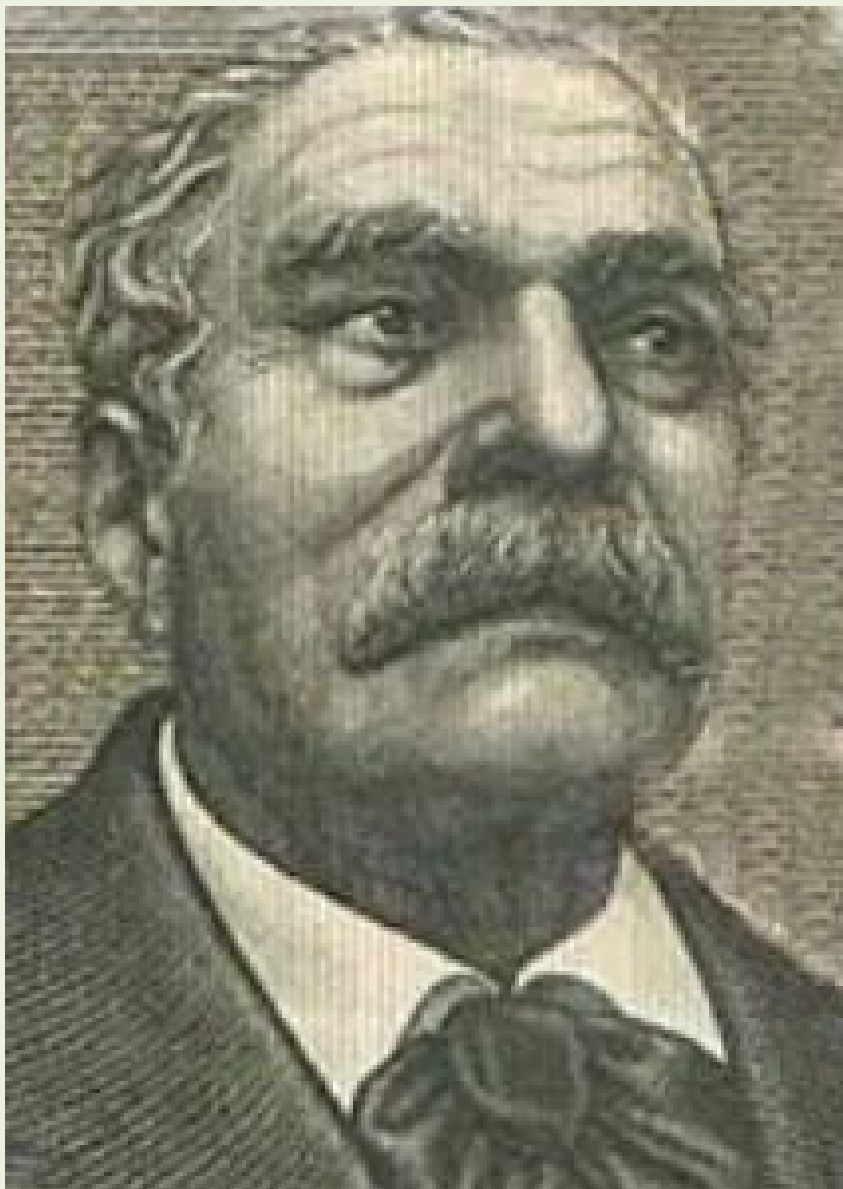
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Показателно е, че първата дисертация по физика в България е свързана с метеорологията. През 1842 Димитър Мутев защитава в Германия труда си „За психрометрията“, а през 1846 д-р Петър Берон издава на френски „Система на метеорологията“.

д-р Димитър Мутев - За психрометрията 1842 г.

д-р Петър Берон - За метеорологията 1846 г.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Нашите деди искали да направят новоосвободеното ни Отечество модерна държава. А по това време повечето европейски държави имали изградени и функциониращи метеорологични служби. Още през 1881 г. Константин Иречек, тогава министър на просвещението, поръчва 5 метеорологични станции, които разпределя на гимназиите в страната. Първите българи, работили с тях са учителите по физика.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

В София метеорологичната станция е била до площад „В. Левски“. Тя е работила 105 години - до 1992 г.

Създадена е от учителя по физика в Първа софийска мъжка гимназия, а по-късно професор по астрономия в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ - Марин Бъчеваров, който е и първият наблюдател в нея.

Константин Иречек

Марин Бъчеваров

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Тази дейност се считала за толкова важна, че от 07.02.1887 г. данните от Софийската метеорологична станция се публикуват в изданията на Държавен вестник.

Държавен вестник, брой 15 от 07.02.1887 г.

Стр. 8.

ДЪРЖАВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

Брой 15.

Свѣдѣния за постѣпления отъ недоборитѣ и текущитѣ прями данѣци.

№ по редъ	Название на окръжнето	Събрани отъ 24 до 31 януарий		Отъ тѣхъ въ реквизиционни казанци	
		лева	ст.	лева	ст.
1	Варненско	27,446	14	5,067	41
2	Видинско	19,279	52	8,735	03
3	Вратчанско	11,745	32	3,928	—
4	Кюстендилско	41,712	26	6,630	32
5	Ловчанско	26,494	33	—	—
6	Добричско	41,803	10	2,014	22
7	Плѣвенско	6,362	56	—	—
8	Разградско	49,601	77	3,975	08
9	Руссенско	33,393	80	6,636	11
10	Раховско	13,634	—	—	—
11	Свищовско	27,322	24	7,861	25
12	Севлиевско	43,626	52	2,809	75
13	Силистренско	26,750	19	—	—
14	Софийско	29,052	33	3,664	50
15	Трънско	9,165	47	1,636	64
16	Търновско	62,489	31	23,107	72
17	Шуменско	54,454	17	—	—
18	Пловдивско	34,069	99	2,069	09
19	Хасковско	31,754	37	22,706	13
20	Сливенско	32,207	52	—	—
21	Т.-Пазарджицк.	25,723	58	1,767	06
22	Ст.-Загорско	33,296	45	2,263	74
23	Бургаско	16,930	30	779	77
	Всичко	698,314	24	105,651	82

1) Отъ Луковитската околина не постѣпвало нищо;
2) Безъ постѣпленията на Брънчичката околина.

Отъ Министерството на Финанситѣ.

О Б Я В Л Е Н И Е № 2688.

Понеже кметский намѣстникъ отъ с. Бистрица, Софийско окръжие, съ заявлението си отъ 23 декемврий 1886 год. до г-на Софийский окр. управителъ, съобщава, че е изгубилъ оригиналнитѣ дѣтѣ расписки за даденитѣ отъ него реквизиционни продукти: 192 1/2 оки сирене и 1853 оки брашно, то му сж дадени други расписки (документи) подъ No.No. 40 и 108.

Велѣствие на това Министерството на Финанситѣ съобщава на Гг. окръжнитѣ управители и окръжнитѣ постоянни комисии, че ако изгубенитѣ се намѣрятъ у нѣкого, или се представятъ за исплащанне, да се считатъ за унищожени.

София, 4 февруарий 1887 год.

Главенъ секретаръ, Хр. Бѣлчовъ.

О Б Я В Л Е Н И Е № 2487.

Бургаский окр. управителъ съ рапорта си отъ 17 януарий 1887 год. подъ No. 448, съобщава въ Министерството на Финанситѣ, че Бургаский жителъ, Комминосъ Визисъ е изгубилъ една реквизиционна расписка подъ No. 62, издадена нему отъ Бургаската хозяйствена комисии на 13 септемврий 1885 г. срещу изетия отъ него по реквизиционенъ начинъ единъ чигуненъ казанъ и срещу изгубената му е дадена въ пре-

писъ отъ кочана на сжщата расписка друга, на основанне на който преписъ ще му се исплати стойността на казания казанъ.

Велѣствие на това Министерството на Финанситѣ извѣстия на Гг. окръжнитѣ управители и постояннитѣ комисии, че ако горѣказаната расписка се яви негдѣ и отъ нѣкого, да се счита за унищожена и като такава да не се исплаща. Изгубената расписка носи подписа на председатели на бивната Бургаска хозяйствена комисии, К. Тинтеровъ.

София, 2 февруарий 1887 год.

Главенъ секретаръ, Хр. Бѣлчовъ.

Метеорологически наблюдения. — (Observations météorologiques).

Наблюдения Observations	Часове Heures	Февруарий (Février)	
		1	2
Атмосферно налягане редуцирано на 0°C. Baromètre réduit à 0°C.	7	721.6	716.2
	2	721.4	714.5
	9	720.2	713.7
	срѣдня moyenne	721.1	714.8
Тимпература °C. Temperature °C.	7	-0.4	-1.6
	2	1.1	1.6
	9	1.7	0.6
	срѣдня moyenne	0.3	0.2
Влажностъ въ проценти Humidité en %	7	96	91
	2	82	91
	9	84	86
	срѣдня moyenne	87	89
Вѣтъръ. Посока и сила въ километри за часъ Vent. Direction et vitesse par l'heure en kilomètres	7	0 умѣренъ (modéré)	0 5.85
	2	0	—
	9	0 8.56	—
Общо състояние на времето Situation générale du temps	7	облачно couvert	облачно couvert
	2	ясно clair	ясно clair
	9	облачно couvert	облачно couvert

Забѣлѣжка. Снѣгъ презъ 1 февруарий средне mm. (Neige pendant 1 Février).

Наблюдателъ: М. Бѣчеваровъ.
Учителъ при Софийската классическа гимназия.

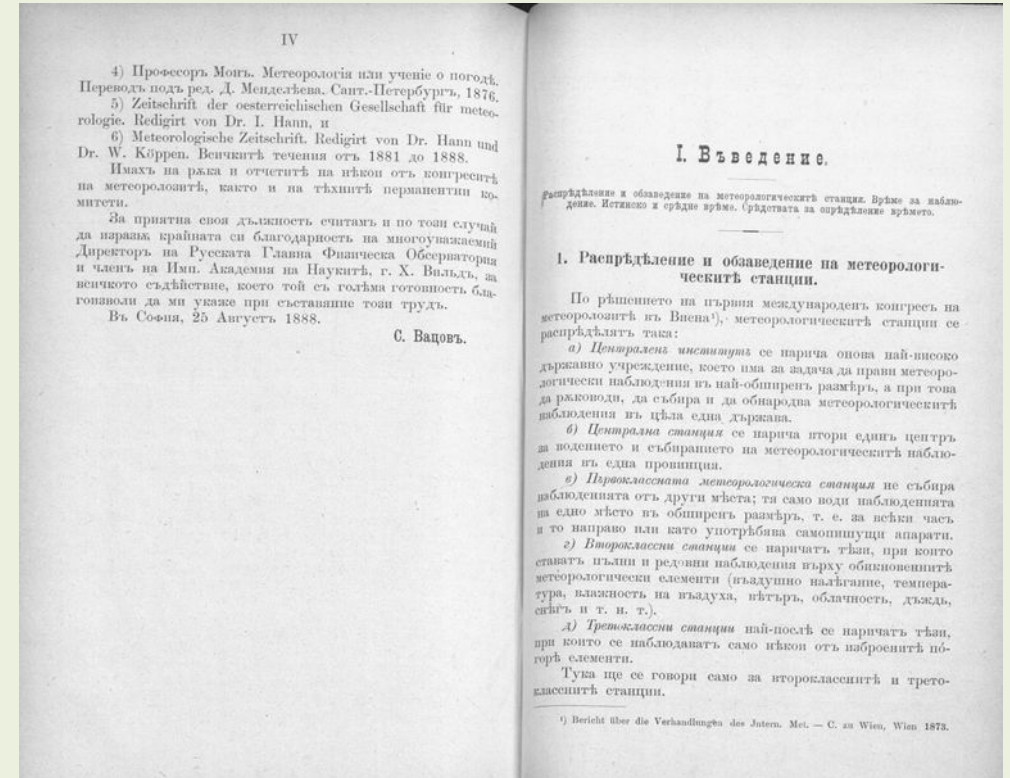
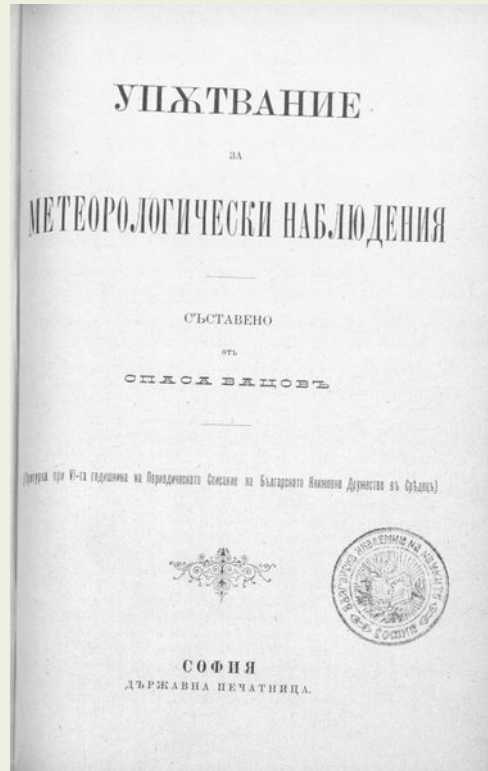
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Както винаги в началото е имало съмнения и задявки. Когато през 1888 г. Спас Вацов издава „Упътване за метеорологични наблюдения“ Димитър Петков, като редактор на сатиричен вестник, написал с ирония: „А пък нашия Спас Вацов решил да издаде упътване за метеорологични наблюдения... Това е все едно да садиш лимони и портокали на Витоша и да чакаш от тях реколта“.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Но през 1892 г., вече като кмет на София, Д. Петков трябва да предостави метеорологични данни на фирмата, която ще изгражда канализационната система на града. Спас Вацов лично му предава необходимите данни с думите: „Нося Ви, господин кмете, реколтата от лимоните и портокалите на Витоша.“ С времето отношението съществено се променя и кметът на София, инж. Иван Иванов, оглавява обществените комитети за построяване на метеорологичните станции на вр. Мусала и Черни връх.

акад. Спас Вацов – Упътване за метеорологически наблюдения

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

За да има национална метеорологична служба трябва организация. На 20.02.1890 г., с предписание на министъра на просвещението Георги Живков, станцията в София добива статут на Централна метеорологична станция, която организира работата на останалите станции. Тази дата се приема за начало на българската метеорологична служба. За ръководител е назначен Спас Вацов, учен и общественик, действителен член на Българското книжовно дружество от 1884 г.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Първото международно признание на българската метеорологична служба е поканата до Спас Вацов да участва в първата в Европа конференция на директорите на метеорологични служби, проведена през 1891 г. в гр. Мюнхен, Германия.

акад. Спас Вацов – Мюнхен 1891 г.

01 Maurs SNELLEN (51)
(Netherlands; 1840–1907)	07 Karl KLENGEL (25)
(Germany, Bavaria; 1866–1930)	13 Christoph SCHULTHEISS (31)
(Germany, Baden; 1860–1918)	19 Władysław KWIETNIEWSKI (54)
(Poland; 1837–1902)	25 W. BOEDL (xx)
(Germany, Bavaria; 18xx–19yy)	30 Robert BILLWILLER (42)
(Switzerland; 1849–1905)
02 Fritz ERK (34)
(Germany, Bavaria; 1857–1919)	08 Karl MACK (34)
(Germany, Würt.; 1857–1934)	14 Henrik MOHN (56)
(Norway; 1835–1916)	20 Hugo HERGESELL (32)
(Germany, Alsace; 1859–1938)	26 Cleveland ABBE (53)
(USA; 1838–1916)	31 Abbott L. ROTCH (30)
(USA; 1861–1912)
03 Léon TEISSERENC de BORT (36)
(France; 1855–1913)	09 Ernst BIESE (35)
(Finland; 1856–1926)	15 Adolphus GREELY (47)
(USA; 1844–1935)	21 Arthur von OETTINGEN (55)
(Estonia; 1836–1920)	27 Max ESCHENHAGEN (33)
(Germany, Prussia; 1859–1901)	32 Augusto ARCIMIS (47)
(Spain; 1844–1910)
04 Clement WRAGGE (39)
(Australia; 1852–1922)	10 Stefan HEPITES (40)
(Romania; 1851–1922)	16 Julius HANN (52)
(Austria; 1839–1921)	22 Adam PAULSEN (58)
(Denmark; 1833–1907)	28 Spas VATSOV (35)
(Bulgaria; 1856–1928)	33 Paul SCHREIBER (43)
(Germany, Saxony; 1848–1924)
05 Robert H. SCOTT (58)
(Great Britain; 1833–1916)	11 Hugo HILDEBRANDSSON (53)
(Sweden; 1838–1923)	17 Henry H. CLAYTON (30)
(USA; 1861–1946)	23 Adolpho P. PINHEIRA (40)
(Brazil; 1851–19yy)	29 Georg NEUMAYER (65)
(Germany, Hamburg; 1826–1909)	34 Wilhelm von BEZOLD (54)
(Germany, Prussia; 1837–1907)
06 Mark W. HARRINGTON (43)
(USA; 1848–1926)	12 Carl LANG (42)
(Germany, loc.host; 1849–1883)	18 Eleuthère MASCART (54)
(France; 1837–1908)	24 Heinrich WLD (58)
(Russia; 1833–1902)		

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

За по-малко от 4 години в България вече работят 24 метеорологични и 60 дъждомерни станции.

Необходимо е ново развитие. И така, на 01.01.1894 г., по предложение на министъра на просвещението Стефан Стамболов, с Указ на княз Фердинанд, е създадена самостоятелна държавна институция със собствен бюджет – Дирекция на метеорологията към Министерството на народното просвещение. Спас Вацов ръководи Дирекцията на метеорологията 38 години – от основаването ѝ до края на живота си 01.02.1928 г. По това време в България вече има 69 метеорологични и 174 валежомерни станции.

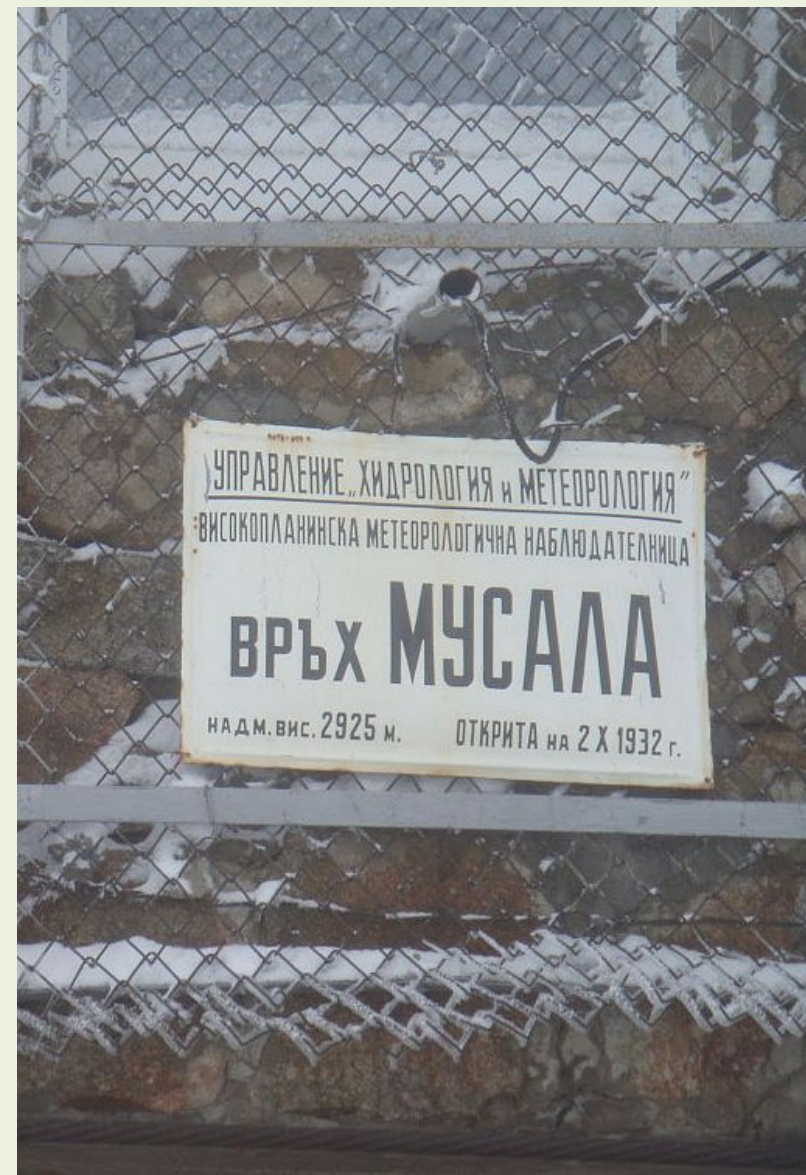
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

След кончината на Спас Вацов, ръководството на Дирекцията на метеорологията поема доцент Киро Киров. През 1934 г. в България станциите вече са 121 метеорологични и 309 валежомерни, а Дирекцията на метеорологията се преименува в Централен метеорологичен институт. Изградени са високопланинските станции на връх Мусала, Черни връх и връх Ботев. Доц. Киро Киров е директор, в продължение на 22 години - до 01.04.1950 г.

доц. Киро Киров

ВСС „Мусала“ – 1932 г.

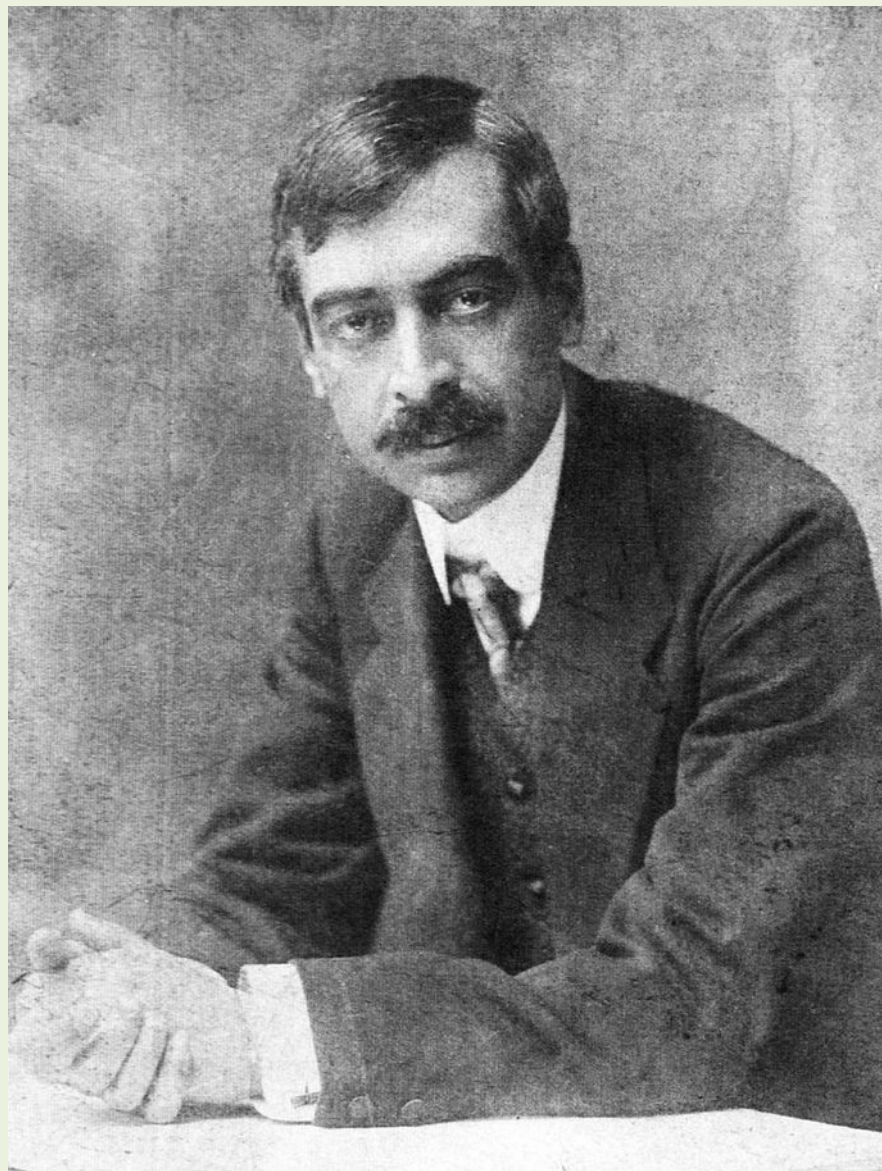

Зданието на Ц. М. И. — ул. Регентска

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Да работиш като метеоролог е било престижна работа. Като такива са работили поетите Пейо Яворов – като наблюдател в станцията в гр. Чирпан и Димчо Дебелянов – като пресметвач в Дирекцията. Това вероятно ги е вдъхновило, Яворов – за стихотворението „Градушка“, а Дебелянов – за „Метеорологическа идилия“, посветено на работната обстановка в метеорологичната служба (непубликувано).

Пейо Яворов

Димчо Дебелянов

Д. Дебелянов – „Метеорологическа идилия“

Метеорологическа идилия

1.
Хорго.

Хей Дарунадане
Ако си мислил вярно в главата
Мислял престоял мислял гудата -
Мадко да задреша - знай те тогази
Ще се на шбри ив кой оти нази
Кога гладът му свъстбура залив
Мвоити да дитице да го ифине.

Кирмина I.

Настане утро - мадко закурн,
Во ирсенаро кухня вивко се свира.
Мили Дарунадана в рѣха сѣ ифрива
Мурин срутин вѣстохленица
Мадко парива.

Докъ аро патенъ врьдъ се разива
Къркавъ геватта ивдѣтка сѣзрѣли
Те цѣна коуб сѣ празни сѣдѣли.
Ей драмовгѣда моренъ присѣта
Сѣ дѣсно си око дивочу на мита
Моевд навирѣа аргѣто шимѣто
И кѣло мадко - право вѣ шкѣлѣво.
Ето Антонѣв сирѣтѣвѣ и ма-
зѣно

Во коридора шумъ се дига
Снагъ размахалъ е рѣзубъ -
И ожива - вѣ страхъ се свива
Мадмигарекото сѣрѣце.

Бързо Кирмин се скриватъ
Мимина завлада врьдѣво...

Шумъ Снагъ вѣстѣ се придѣре
Вивко пакъ си зрътка вѣ редѣ!?!

Модровъ и оуменъ!
Димитровъ

Димитровъ Дебелянов
за ивѣстѣно време е

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Първото запазено измерване на воден стоеж в България е от 1858 г. Първият хидрометричен пост е от 1901 г. През 1911 г. водомерните постове вече са 11. През 1912 г. към Министерството на земеделието и държавните имоти се създава „Отделение на водите“, което отговаря за водното стопанство в България. Поради войните до 1920 г. измерванията са спорадични и само за нуждите на практиката.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

През 1920 г. е приет Закон за водните синдикати. С него се създава служба по водите с отдел за хидрография, който да администрира водоползванията и да извършва хидрометричните и хидрологичните проучвания.

Това е рождената дата на организираните хидроложки изследвания у нас. До 1924 г. вече са били открити 62 хидрометрични станции. Към 1944 г. в България има 173 хидрометрични станции.

Закон за водните синдикати 22.10.1920 г.

ДЪРЖАВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

ИЗЛИЗА ВСЪКИ ПРИСЪТСТВЕНЪ ДЕНЪ

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ: ЗА БЪЛГАРИЯ — 100 ЛЕВА, ЗА СТРАНСТВО — 125 ЛЕВА.
АБОНАМЕНТЪТЪ Е ВЪННАГО ГОДИШЕНЪ, ЗАПОЧВА ОТЪ 1 АПРИЛЪ И СЕ ВНАСЯ ВЪ ПРЕДПЛАТА.
ОБЪЯВЛЕНИЯ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ, РЕШЕНИЯ И ПРИЗОВКИ ОТЪ СЪДЕБНИТЕ УЧРЕЖДЕНИЯ, ОБЪЯВЛЕНИЯ ЗА ТЪРГОВЕ, РЕШЕНИЯ НА ДЪРЖОВНИ СЪДИЩИЩА, ОБЪЯВЛЕНИЯ ЗА ИЗГУБЕНИ ДОКУМЕНТИ И ДР. — НА ДУМА ПО 0.40 ЛЕВА. — ЗАГЛАВНЕ, ДАТА И ПОДПИСЪ, НА РЕДЪ ПО 2 ЛЕВА.
ТЪРГОВСКИ ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕГИСТРАЦИИ НА ФИРМИ И ДР. ЗА ВСЪКИ ПО ДУМА ИЛИ ЧАСТЪ ОТЪ ПО ДУМА, ПО 100 ЛЕВА. — ЗАГЛАВНЕ, ДАТА И ПОДПИСЪ, НА РЕДЪ ПО 10 ЛЕВА.

ЗА ТАБЕЛАРИИ ПУБЛИКАЦИИ, КАТО БАЛАНСИ И ДРУГИ, НА СТРАНИЦА ПО 400 ЛЕВА. ТЪЯ ТАКСИ СЪЖ. ЗА ЕДНОКРАТНО ПУБЛИКУВАНЕ, ЗА ПОВЕЧЕ ТАКСАТА СЕ УПОЛЪВА. УТРОВА И Т. И. ОБЪЯВЛЕНИЯ СЪЖ. ОТЪ ТАКА: ОБЪЯВЛЕНИЯ ЗА ПАСПОРТНИ ДЪЛА И СЪВЕЩЕНИЯТА НА ТЪРГОВНИ КАМПАНИИ И АДМИНИСТРАТИВЕНЪ СЪДЪЖ. ОБЪЯВЛЕНИЯ И ПРИЗОВКИ ЗА ДОБРИ ОБЪЯВЛЕНИЯ СЪЖ. ОБЪЯВЛЕНИЯ ПО УГЛАВНИ ДЪЛА ОТЪ ОБЩЪ ХАРАКТЕРЪ.
СЪМЪТЪ СЕ ВНАСЯТЪ ВЪ ПРЕДПЛАТА, ВЪ БЪЛГАРСКАТА ПАР. КАЗАКА СЪЖ. ВНОСИМЪ ДОКУМЕНТИ, ОТЪ КОИТО ВТОРИТЪ БЕЛГОЩАРЪ СЕ ИЗПРАЩА ВЪ ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОНА.
НАЗВИЩЕНЪ СЪМЪ НЕ СЕ ВНАСЯТЪ.

Година XIII

СОФИЯ, петъкъ, 22 октомври 1920 год.

Брой 155

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДЪЛЪ

Министерство на Землед. и Държавнитъ Имоти

УКАЗЪ

№ 39

НИЕ БОРИСЪ III

съ божия милостъ и народната воля

ЦАРЪ НА БЪЛГАРИТЪ

Обявяваме на всички Наши иеропопаници, XIX-то Обикновено Народно Събрание, първа извъредна сесия, въ 67-то заседание, държано на 6 октомври 1920 год., гласуалъ и прие,

Ние утвърждаме и утвърждаваме следния

Законъ

за водни синдикати.

Глава I.

Общи наредби.

Чл. 1. Правото за ползуване отъ общественитъ води се дава по административенъ редъ (чл. 41 отъ Закона за изкуствената, собствеността и сирингитъ) отъ Министерството на Земледѣлното и Държавнитъ Имоти, за опредѣленъ срокъ и при опредѣлени условия.

Чл. 2. При даване право за ползуване отъ водитъ се съблюдава следния редъ на предпочитание:

- а) за държавни нужди,
- б) за синдикални иероприятия,
- в) за общински нужди и
- г) за дружества и частни лица.

Условиата за спазване реда на предпочитание се опредѣлятъ съ правилника съгласно чл. 96 буква в.

Чл. 3. Всички дадени облиги по Закона за насържение на мѣстната индустрия, и строителни разрешения по Закона за благоустройството на населенитъ мѣста, за постройки на лъзове, воденици и др. индустриални заведения за използване водитъ, които не сж реализирани до влизане настояща законъ въ сила, се считатъ нищожни по отношение на ползуването отъ водитъ, което ще се добива съгласно чл. 1 отъ настояща законъ.

Чл. 4. Всички иероприятия по водитъ се извършватъ съгласно съ Общата Държавна Програма по Во-

дитъ, вразожена къмъ настояща законъ и съставляваща неразделна частъ отъ него, и въ съгласие съ установенитъ отъ Върховния Съветъ по Водитъ водостопанствени планове за всѣки басейнъ и порѣчие.

Чл. 5. Главнитъ иероприятия по водитъ отъ държавенъ и широко общественъ характеръ, като: постройка на голѣми лъзовирове (бърже-ресторвори), главнитъ и разпрѣделителни напоителни канали, главнитъ отводителни канали, иероприятия по държавнитъ блатъ и такъва за спазване и пазване на рѣкитъ, се извършватъ отъ държавата, съгласно Закона за фонда за културнитъ иероприятия по водитъ и горитъ.

Останалитъ въ по-ограниченъ разбиръ и отъ мѣстенъ характеръ водни иероприятия се извършватъ отъ водни синдикати.

Чл. 6. Съгласно наредбитъ на настояща законъ могатъ да се образуватъ водни синдикати:

- 1) За използване водитъ: а) за наполяване и б) за добиване енергия;
- 2) За постройка, използване и поддръжане на лъзовирове;
- 3) За опрѣта, установяване, удрѣляване и поддръжане леглата и брѣговетъ на рѣкитъ и поротъ и заливане басейнитъ имъ, съ цѣлъ да се улесни и регулира оттичането на водитъ и да се отстранятъ вредноститъ отъ наводненитъ на околнитъ имоти;
- 4) За отводняване и подобрене на блатъ, блатиститъ и поурани мѣста въ земеделско-и агрикултурно стопанство, както и за поддръжане на отводнителни работи;
- 5) За запазване и чистене леглата на рѣкитъ и каналитъ отъ пазачавания (наосъ), замърсяване и отъ растителностъ;
- 6) За постигане и поддръжане спазване и пазване на опредѣлени части отъ рѣкитъ;
- 7) За наполяване (козметация) на низкостоящи земи, съ огледъ да се повиши производителността и стопанствата имъ;
- 8) За запазване на имоти отъ вѣдитъ на морскитъ водитъ;
- 9) За събиране вноски, нужди за покриване разходитъ по воднитъ иероприятия, извършени отъ държавата, и
- 10) За всички други иероприятия, цѣлени трайна повишане производителността на почвата, чрезъ извършване работи и постройки отъ областта на водната техника.

Чл. 7. За образуването на синдиката е необходимо да се установи предварително, че проектираното иеро-

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Развитието на индустрията и земеделието се нуждаят все повече от хидрометеорологично обслужване. Анализът на чуждия опит показва, че оптимални резултати могат да се получат с обединяване на ресурсите.

Така, през 1950 г. към Централния метеорологичен институт се включват съществуващите към момента метеорологични и хидроложки организации и се създава самостоятелна Хидрометеорологична служба на България при Министерския съвет. За ръководител е назначен акад. Любомир Кръстанов.

Създаване на ХМС на България – 27.07.1950 г.

41

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 2185/19.54
от 27 юли 1950 год.
по доклад № 1083 от 2.VI. 1950 год.
На м-ра на земеделието
Вх. № 13-144

За създаване самостоятелна Хидрометеорологична служба в
България при Министерския съвет.

МИН. СЪВЕТ ПОСТАНОВИ:

1. Създава се самостоятелна Хидрометеорологична служба в България при Министерския съвет.
2. Хидрометеорологична служба да обедини следните съществуващи у нас служби:
 - а/ при М-во на земеделието – Централен метеорологичен институт, състоящ се от следните отдели: Дирекция климатичен отдел, отдел за земеделска метеорология и екология, дъждомерен отдел, отдел за високопланинска метеорология, инструментален отдел, отдел за земеделско-метеорологична информация и предохранителна служба, сеизмологичен отдел;
 - б/ при М-во на Народната отбрана – метеорологична служба във войската /Въздушни войски/;
 - в/ при М-во на Народната отбрана – Военно-морска хидрометеорологична служба;
 - г/ при М-во на електрификацията – Хидроложка служба, състояща се от следните отдели: административен отдел, отдел за наблюдателни мрежи, отдел за обработка на данни

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

През 1954 г., по примера на СССР, учените са отделени в създадения към УХМ Научно изследователски институт по хидрология и метеорология, а през 1962 г. те преминават към Българската академия на науките.

През 1974 г. в УХМ работят 2 430 станции и над 2 000 души персонал.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

С течение на времето научните изследвания в ИХМ все повече се отдалечават от нуждите на практиката. За метеорологията и хидрологията е жизнено важно новостите в науката веднага да се прилагат в практическата дейност. Затова от 01.01.1990 г. Правителството отново обединява научната и оперативната дейност в Институт по метеорология и хидрология, който от 01.08.1991 г. е преименуван в Национален институт по метеорология и хидрология.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

С началото на 21-ви век в БАН все повече се отдава значение на фундаменталните научни изследвания. Метеорологията и хидрологията, като приложни науки, остават на заден план. Нарушена е връзката между потребностите на Държавата и осигуряването им.

По тези причини от 01.01.2019 г. НИМХ излиза от състава на БАН и преминава директно към Министъра на образованието и науката.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

НИМХ представлява България в различни международни специализирани организации.

От 1952 г. в Световната метеорологична организация, от 2010 г. в Европейския център за средносрочни прогнози на времето, а от 2014 г. в Европейската организация за разработване на метеорологични спътници.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

НИМХ е седалище на Националния комитет към Международната хидроложка програма на ЮНЕСКО и асоцииран член на Европейската мрежа на националните метеорологични служби. В рамките на тези организации нашите учени успешно участват в различни научни проекти.

В НИМХ функционира един от 15-те световни телекомуникационни центъра на СМО. Учени от НИМХ активно участват в голям международен консорциум за развитието на регионалния числен прогностичен модел АЛАДИН.

Участие на НИМХ в международни организации

WORLD
METEOROLOGICAL
ORGANIZATION

EUMETSAT

EUROPEAN CENTRE FOR MEDIUM RANGE WEATHER FORECASTS

EUMETNET
EUROPEAN METEOROLOGICAL
SERVICES NETWORK

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

ALADDIN

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

През изминалите 130 години, освен приложната дейност, пряко насочена към обслужване на държавата и обществото, интензивно се развиват и научните изследвания.

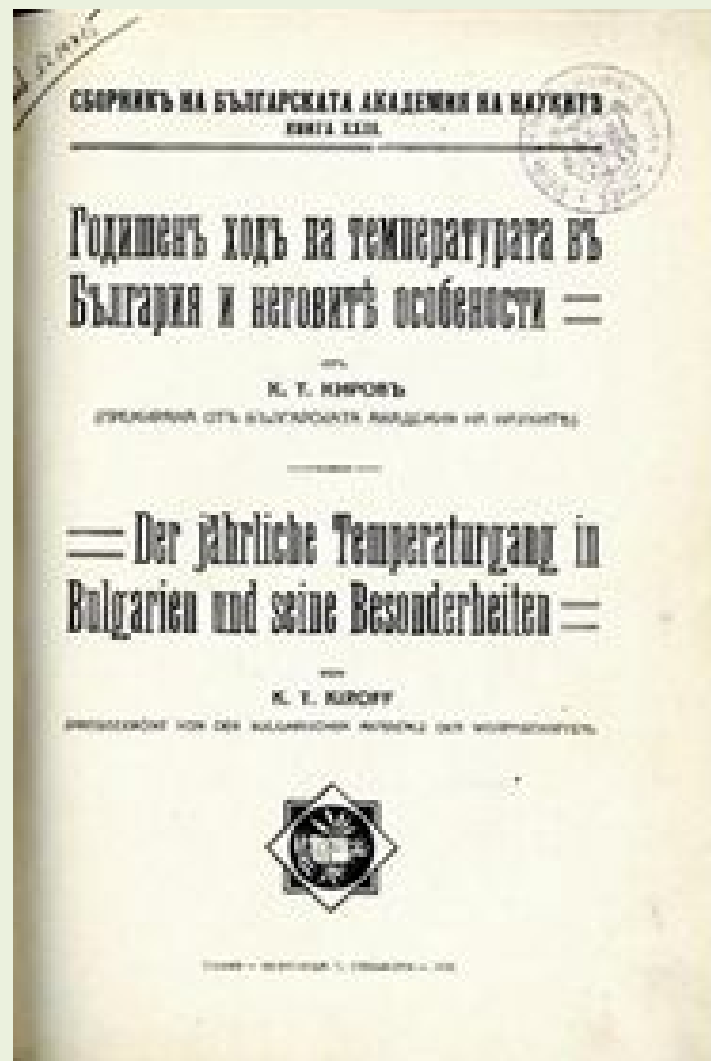
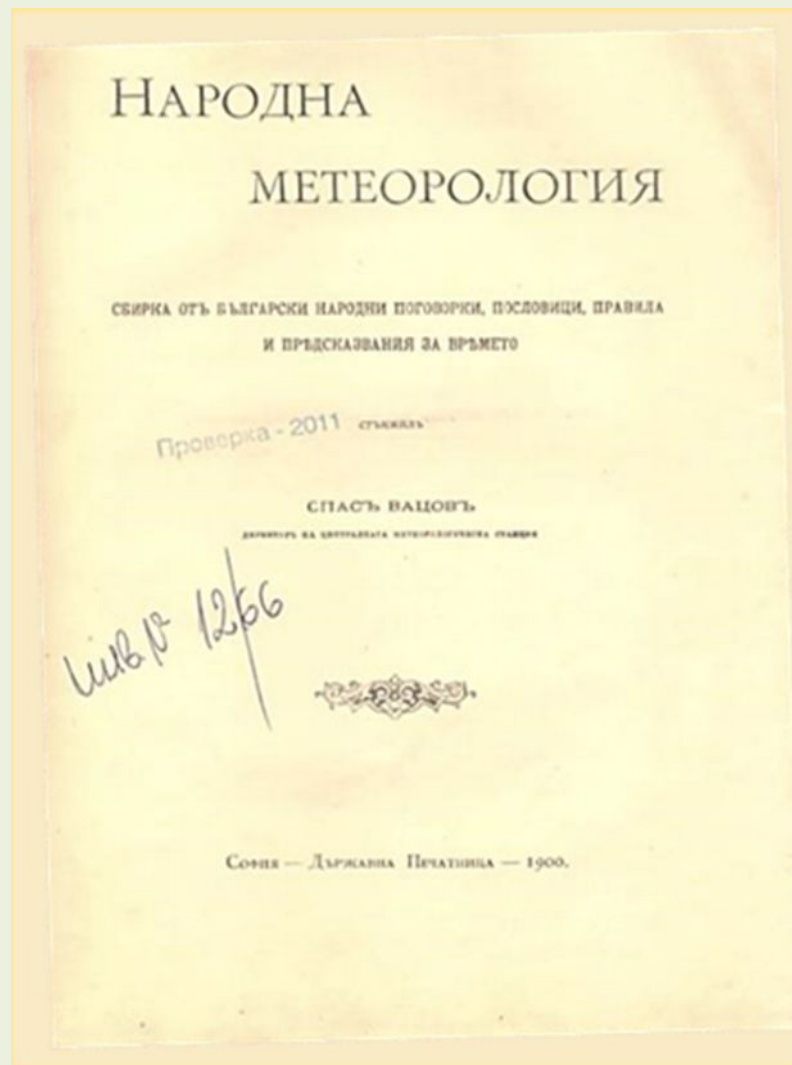
Не случайно всички ръководители на Института са били и учени в областта на метеорологията и хидрологията.

Трима от тях са академици: Спас Вацов, Любомир Кръстанов и Георги Милошев. Един – Васил Андреев е член кореспондент. Двама са професори - Костадин Станчев и Владимир Шаров и четирима доценти: Киро Киров, Стефан Стефанов, Константин Цанков и Георги Корчев.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

- През 1891 г. Спас Вацов публикува „Програма за изучаване на климата на България с особено внимание върху важните за земеделието периодични явления при животните и растенията“.
- През 1914 г., в Берлин, от Стайко Стайков е защитена докторска дисертация на тема вертикалния температурен градиент в България.
- През 1920 г. от Мавров е публикуван труда му „Водните сили в България“.

Първите научни трудове в Дирекция на метеорологията

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

- През 1928 г. са създадени първите синоптични карти в България, а през 1929 г. излиза монографията на доц. Киров – „Климатична скица на България“, в която за първи път се разглеждат някои барични центрове на действие и пътищата на циклоните в източното Средиземноморие.
- През 1938 г., с предговор от кмета на София инж. Ив. Иванов, излиза сборникът „Столична голяма община. Климатът на София. 50 години метеорологични наблюдения в София 1887–1937“.

Д-р Стайко Стайков в кабинета си в Метеорологичния институт - София

**СТОЛИЧНА
ГОЛЪМА ОБЩИНА**

**КЛИМАТЪТЪ
НА
СОФИЯ
1887—1937**

С О Ф И Я

ИЗДАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ МЕТЕОРОЛОГИЧЕН ИНСТИТУТЪ
Publication de l'Institut Météorologique Central de Bulgarie —
Tome I Tome

Сопиенъ
1937 г.

К. Т. ВАРДОНЪ

Подземні температури въ България
Boden-Temperaturen

К. Т. ВАРДОНЪ

Die Bodentemperaturen in Bulgarien
Tome I Bulgarie

СОФИЯ — ПОЛСА
КНИЖЕВЕН „ДИКАТАРИУСЪ“ — ИМПРЕСИО, ПОЛСА
1937

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛСТВОТО И ДЪРЖАВНИТЕ ЛЪКОТИ

ТРУДОВЕ

ТА

ЦЕНТРАЛНИЯ МЕТЕОРОЛОГИЧЕН ИНСТИТУТЪ
TOME II

PUBLICATIONS

DE

L'INSTITUT MÉTÉOROLOGIQUE CENTRAL DE BULGARIE
TOME II

ИЗДАНИЕ 1937 ГОДИНА

СОФИЯ — ПОЛСА

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

През 1932 г. акад. Любомир Кръстанов, започва работа като асистент в Дирекцията по метеорология.

До 1959 г., когато става зам.-председател, а от 1962 г. - председател на БАН, той вече е създал основните си трудове по фазови преходи на водата.

акад. Любомир Кръстанов – учен, преподавател и първи ръководител на обединената ХМС

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

- От миналото да преминем към настоящето с малко „сухи“ факти.
- В края на 2019 г. академичния състав на НИМХ е 64 учени, от тях професори 11, доценти 20, гл. асистенти 11, асистенти 17, доктори 5.
- През 2019 г. са изпълнени общо 56 научни проекта, от които 16 са международни, а учени от НИМХ са участвали в 15 международни научни форума.

Международни научни проекти – 2019 г.

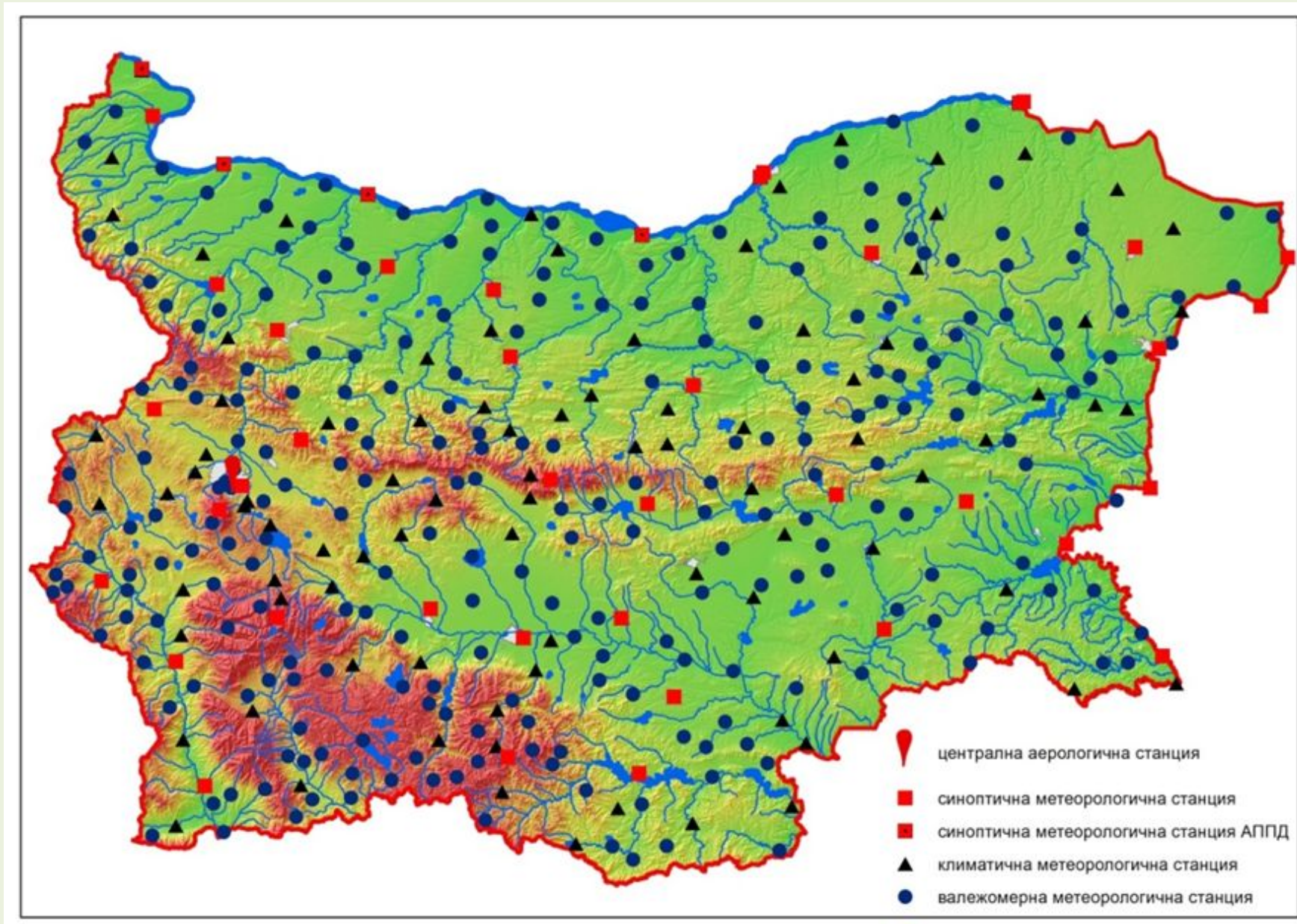
EUMETSAT SALGEE Project

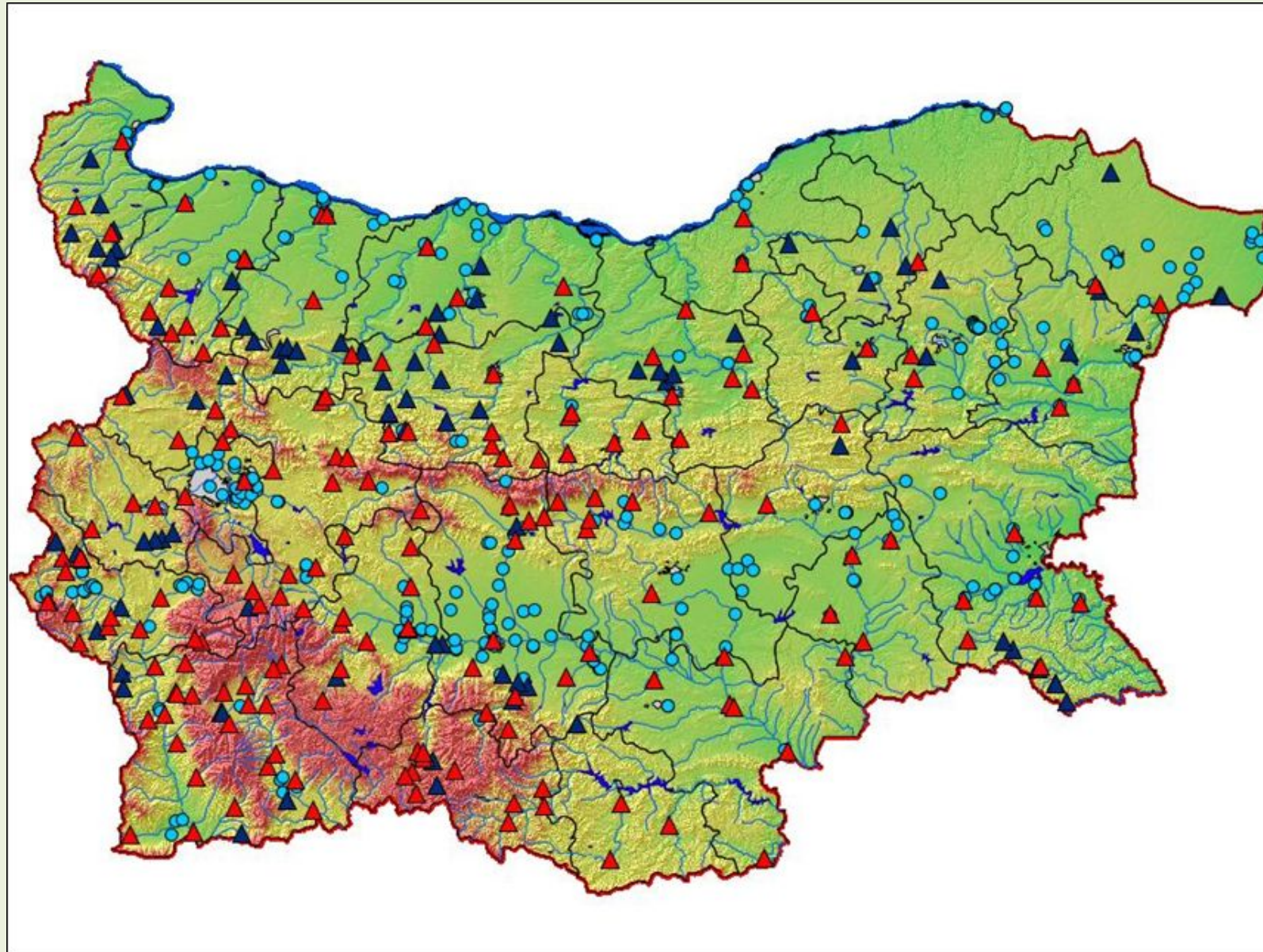
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

- Броят на публикациите през 2019 г. е общо 82, цитирани са 109 публикации с 256 цитата.
- През 2019 г. в НИМХ се обучават 11 докторанти.
- Оперативният персонал на НИМХ е от 1 056 служители.
- Хидрометеорологичната мрежа на НИМХ в момента включва общо 980 станции, от които 384 метеорологични, 573 хидроложки и 23 агрометеорологични.

Метеорологична наблюдателна мрежа – 2019 г.

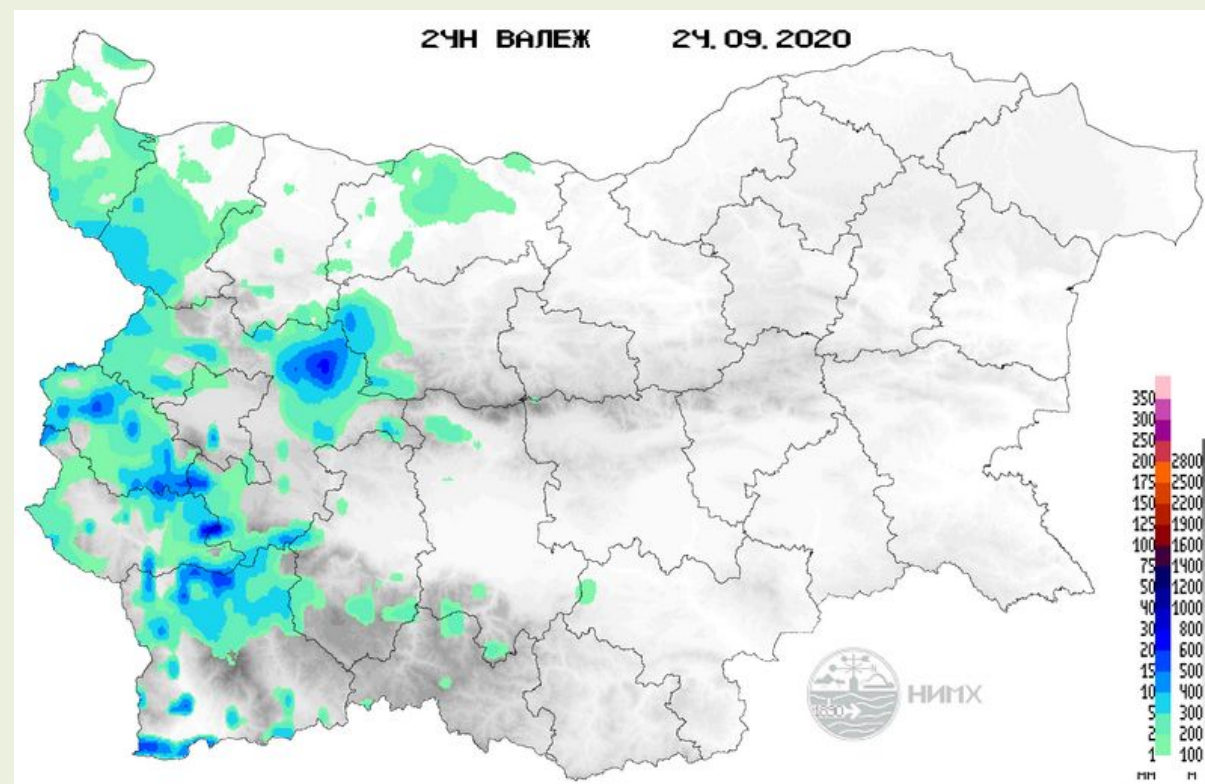
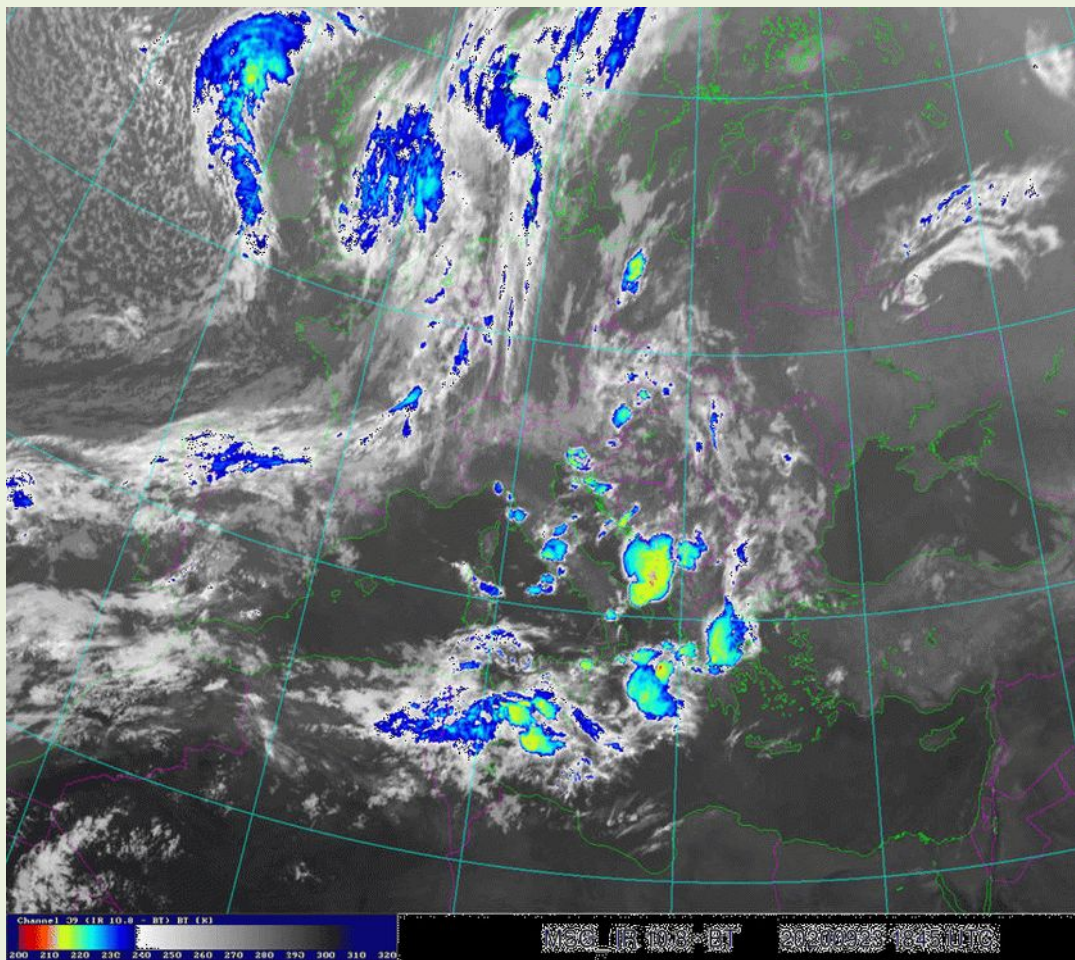
Хидроложка наблюдателна мрежа – 2019 г.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

- Аерологично сондиране на атмосферата се извършва само в Централната аерологична обсерватория в София. От 27 май 2019 г. отново се прави втори аерологичен сондаж за денонощието.
- В НИМХ се приемат данни от метеорологични спътници, обработват се със специализиран софтуер и се създават множество продукти за ползване от вътрешни потребители и от различни структури на изпълнителната власт.

Модели и спътници

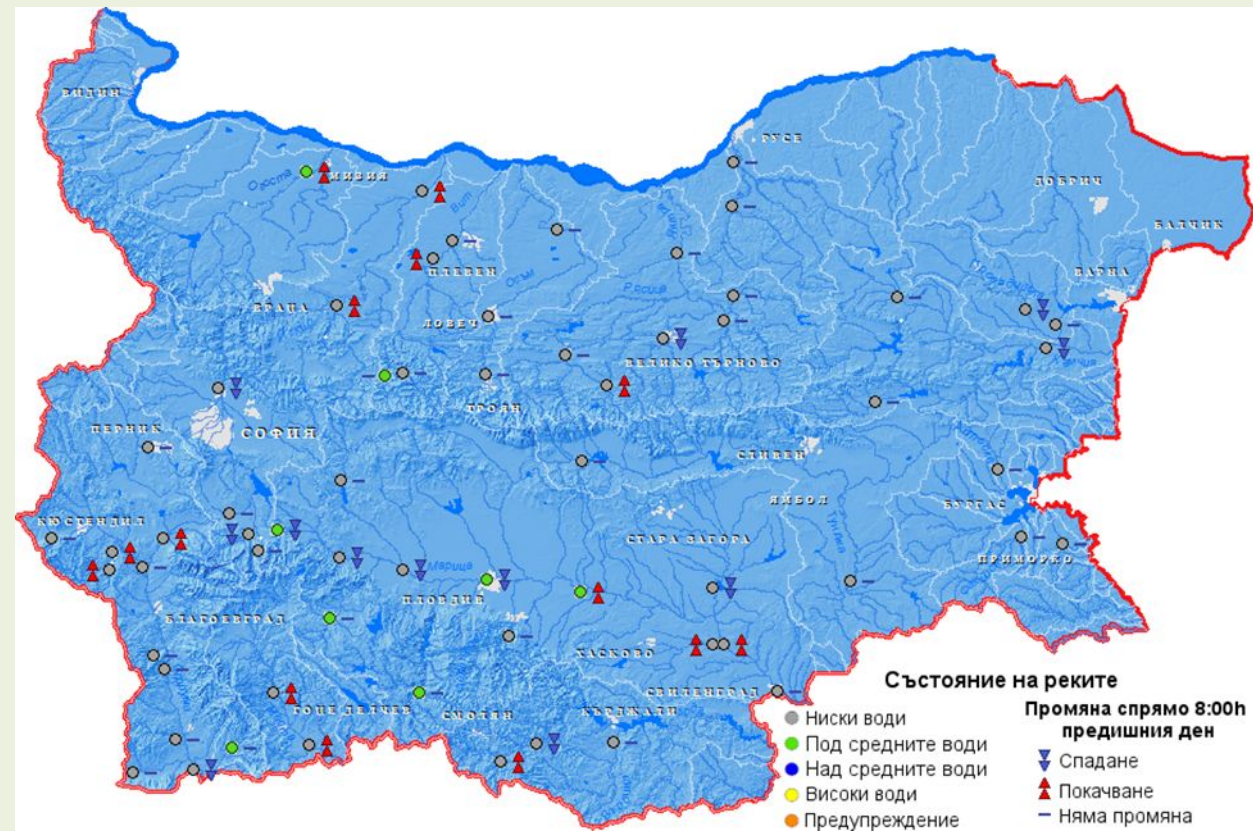
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

- Ежедневно се издават прогнози за времето; хидропрогнози за очакваното състояние на реките; морски прогнози за района на Черно море; агропрогнози за въздействието на метеорологичните условия върху селскостопанските култури; прогнози за пожароопасност; прогнози за „химическото“ време. Те са на базата на информация от измерванията и наблюденията в страната и в Европа и на резултатите от регионални числени модели, изпълнявани в НИМХ.

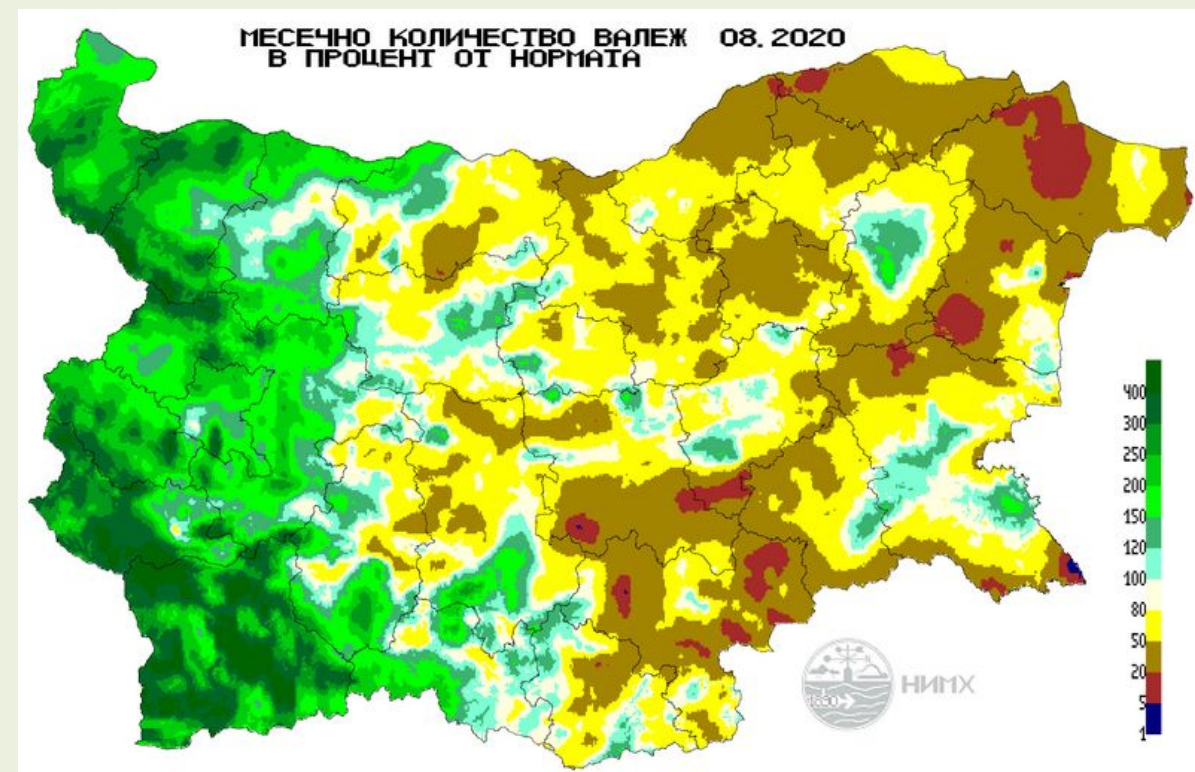
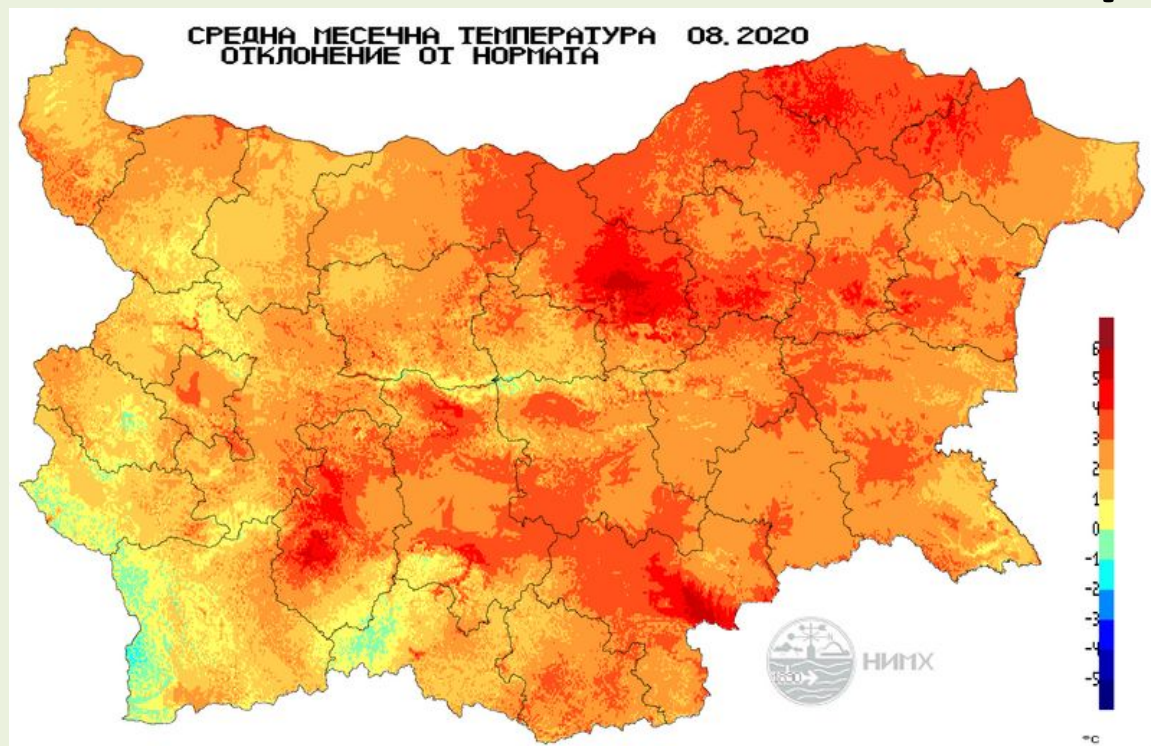
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Разработват се както общи прогнози за информиране на обществеността, така и специализирани прогнози и предупреждения за опасни явления, които се предоставят на държавните институции и крупни икономически субекти за вземане на управленски решения.

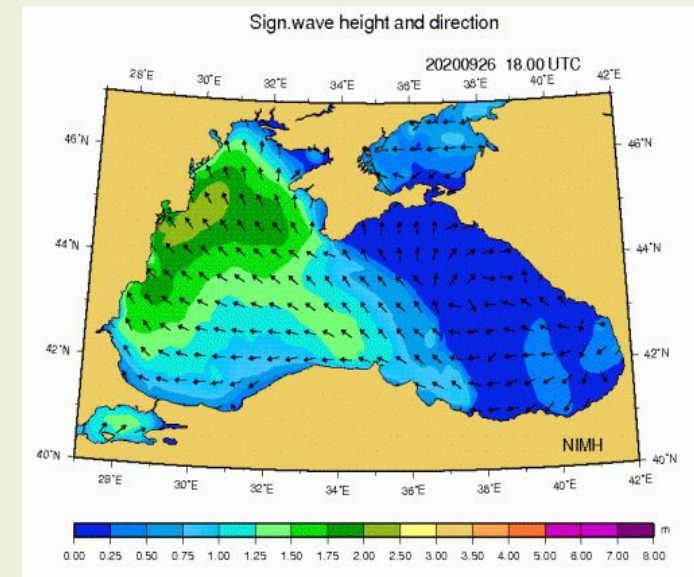
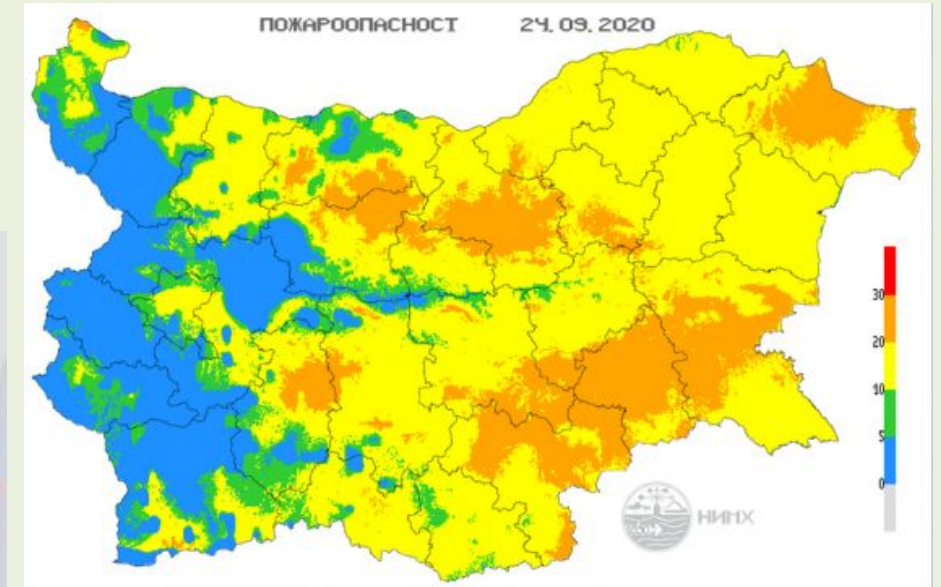
Измервания

Оценки

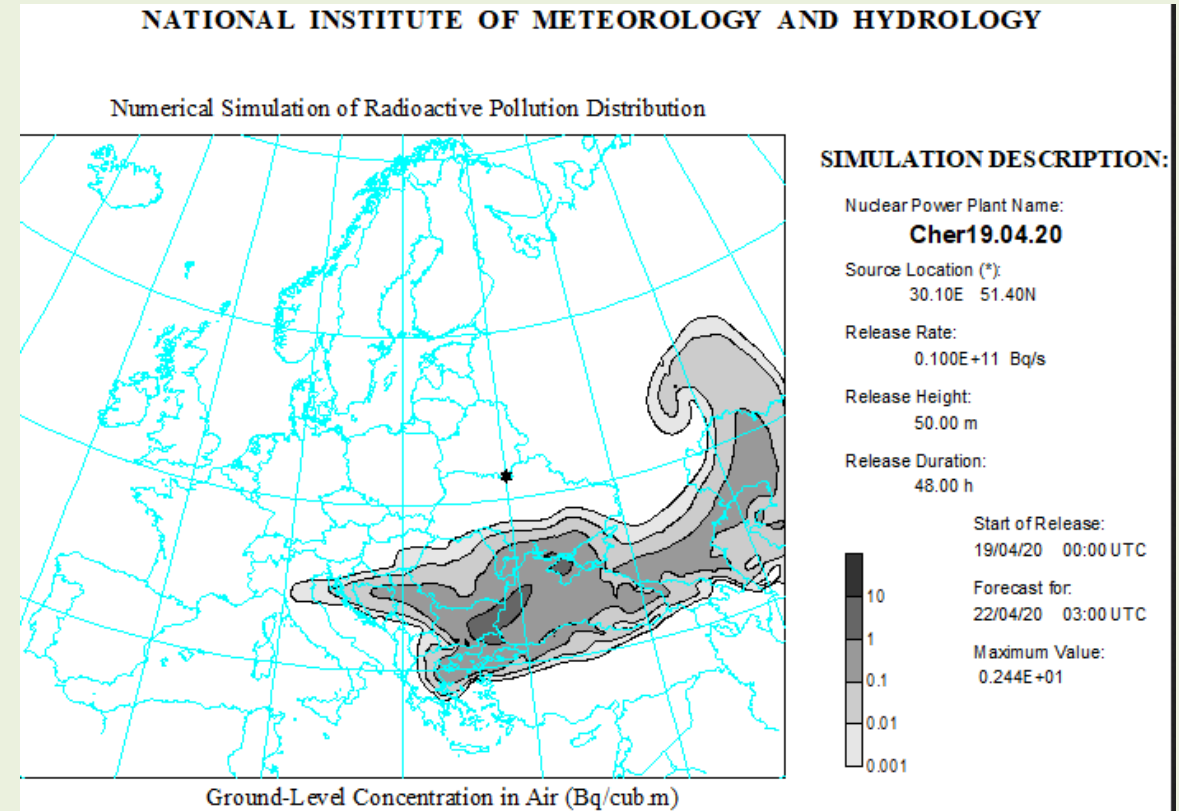
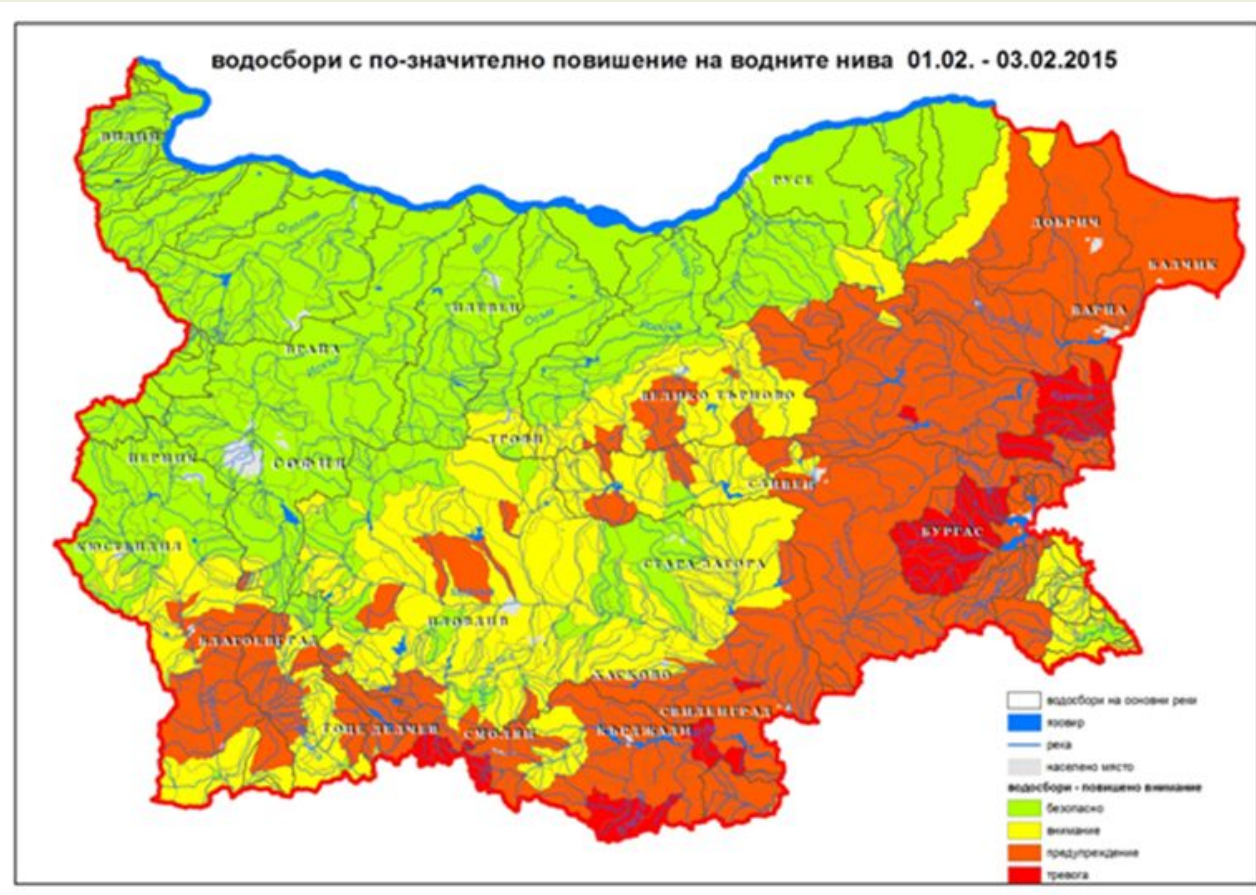
Прогнози

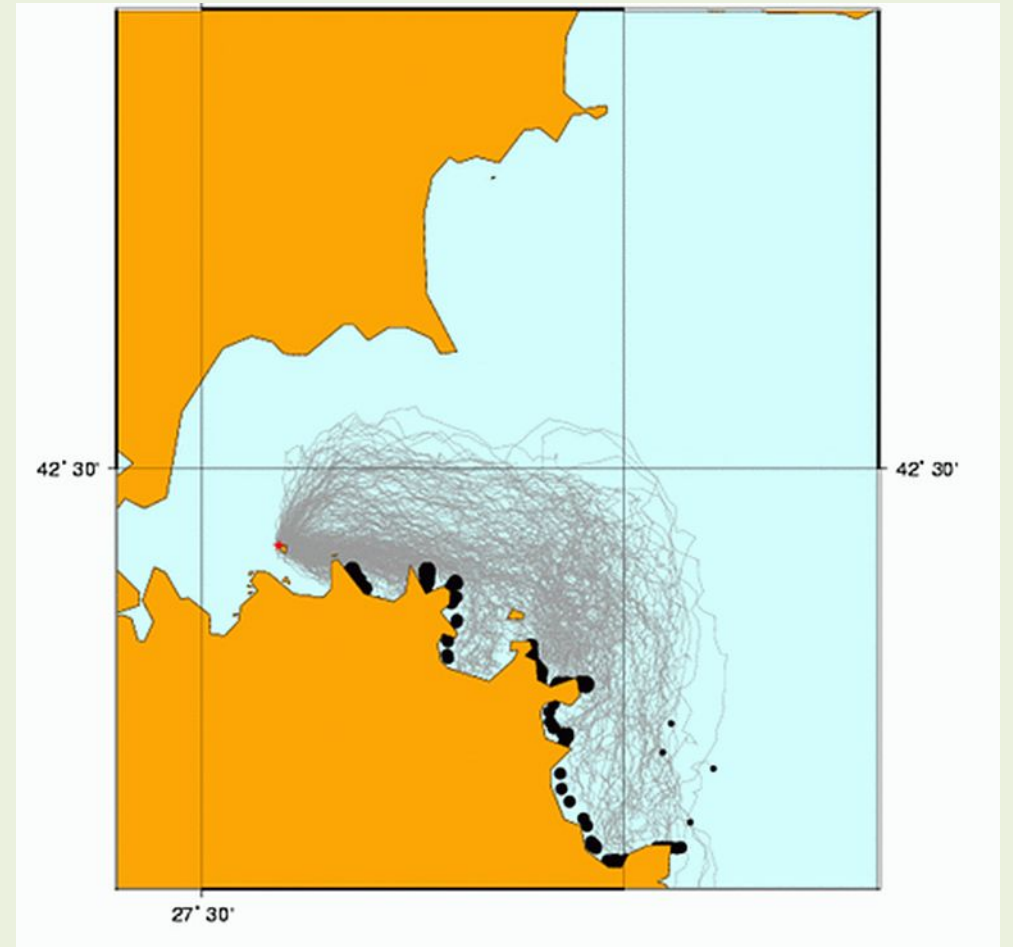
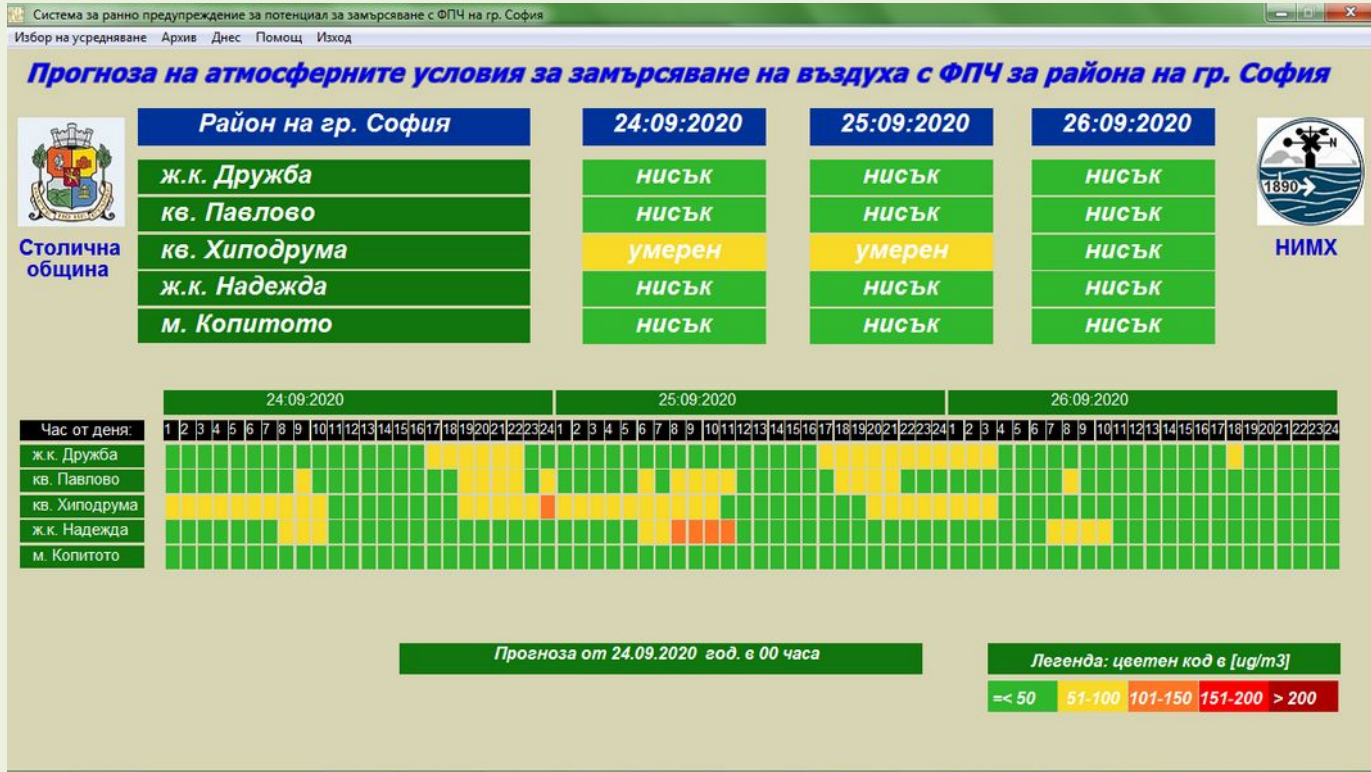
130 г. метеорология и 100 г. хидрология

НИМХ поддържа системи за ранно предупреждение от различен характер: за наводнение във водосборите на реките Марица, Тунджа и Арда; за замърсявания на територията на страната в случай на ядрена авария; за прогноза на разпространение на нефтени разливи в Черно море; за управление на качеството на атмосферния въздух в община Пловдив; за потенциала на замърсяване с фини прахови частици за територията на гр. София, както и Системата Метеоаларм за България.

Системи за ранно предупреждение

Системи за ранно предупреждение

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Както е редно за нас, да се опитаме да погледнем в бъдещето. На нас ни предстоят няколко важни задачи. Първата от тях е автоматизацията на наблюдателните мрежи. Докато в хидроложката мрежа, благодарение на програмно-целевото финансиране от МОСВ по Закона за водите този процес върви, то не така е в метеорологичната мрежа. Едва през тази година започваме първите реални действия по автоматизация на валежомерната мрежа.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

НИМХ отдавна работи по проблемите, свързани с промените в климата. Освен по дейностите с оценка на очакваните му изменения у нас до 2100 г. и адаптацията на националното стопанство към тях, усилено работим и по проблема с екстремните хидрометеорологични явления.

Нарастването на честотата и интензивността им изисква непрекъснато развитие на системите за ранни предупреждения.

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

Все по-важен за нашата страна става проблемът със засушаването и сушите. Тези явления оказват пряко влияние върху водния баланс на страната, на добивите от земеделска продукция, на възникването и разпространението на пожари и непряко върху туризма, енергетиката, транспорта.

Климатични промени - последици

130 г. метеорология и 100 г. хидрология

И накрая най-важното.

Това са хората на НИМХ – учени, специалисти, технически персонал, администрация. Те винаги са били верни и отдадени на каузата да развиваме нашата наука и практика, голяма част от тях започват и завършват трудовия си път в Института. Осигуряват непрекъснатата денонощна работа и не губят вярата си в бъдещето на Националния институт по метеорология и хидрология.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

